

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

4 και 5 Νοεμβρίου 2004

Βρυξέλλες

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ, κ. JOSEP BORRELL FONTELLES
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ

03/S-2004

Γενική Διεύθυνση Προεδρίας

(Intranet) <http://www.europarl.ep.ec/bulletins> (Special Edition 2004)
(Internet) <http://www.europarl.eu.int/bulletins> (Special Edition 2004)

\\EPADES\PUBLIC\SOMMET\2004\06-Bruxelles

ΛΟΓΟΣ
ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ, κ. JOSEP BORRELL FONTELLES
ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

4 Νοεμβρίου 2005
Βρυξέλλες

Αξιότιμοι κυρίες και κύριοι, Μέλη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Είναι μεγάλη μου τιμή να απευθύνομαι ενώπιόν σας για πρώτη φορά ως Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Τα γεγονότα της περασμένης εβδομάδας στο Στρασβούργο ασφαλώς σας ανησύχησαν και, ενδεχομένως, απογοήτευσαν ορισμένους από εσάς. Όπως γνωρίζετε, δεν κατέστη δυνατόν να τοποθετηθεί το ΕΚ ψηφίζοντας αλλά, από την πλευρά μου, επιθυμώ να παρουσιάσω μια ερμηνεία των γεγονότων αυτών, τα οποία είχα την ευκαιρία να συζητήσω επί τροχάδην με ορισμένους από εσάς στη Ρώμη.

Κατ' αρχάς, θα ήθελα να διατυπώσω την πεποίθησή μου ότι αυτά που συνέβησαν ενδυναμώνουν τη δημοκρατία στο πλαίσιο της ΕΕ, θα ενισχύσουν τα θεσμικά μας όργανα, θα εντείνουν το ενδιαφέρον των πολιτών για τον προβληματισμό σε θέματα ευρωπαϊκής πολιτικής και θα καταστήσουν πιο ουσιαστικό τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους.

Κατά δεύτερον, επ' ουδενί θεωρώ ότι επρόκειτο περί θεσμικής κρίσης ή περί χειροπάλης μεταξύ των θεσμικών οργάνων. Αυτό συνέβη εγγράφεται στη φυσιολογική λειτουργία της δημοκρατικής αντιπαράθεσης. Πρόκειται περί ενός πραγματικά δημοκρατικού προβληματισμού που κέντρισε πολύ το ενδιαφέρον της κοινής γνώμης. Ορθώς διαμαρτυρόμαστε για τον χαμηλό δείκτη συμμετοχής των πολιτών στις ευρωπαϊκές εκλογές. Διάχυτος είναι ο φόβος ότι τα δημοψηφίσματα που θα διενεργηθούν στο μέλλον επί του σχεδίου Συνταγματικής Συνθήκης δεν θα κεντρίσουν επαρκώς την προσοχή των συμπολιτών μας. Δεν μπορούμε παρά να είμαστε ικανοποιημένοι από το γεγονός ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το οποίο διαθέτει ακόμη περισσότερες αρμοδιότητες, τις ασκεί με υπευθυνότητα.

Δεν πρέπει να λησμονούμε ότι οι ισχύουσες Συνθήκες, και ακόμη περισσότερο το μελλοντικό Σύνταγμα, εκχωρεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο την εξουσία της τελικής έγκρισης της Επιτροπής ως συλλογικού σώματος. Πιστεύω ότι δεν υπήρξε ούτε διατάραξη ούτε μετατόπιση της θεσμικής ισορροπίας. Οι ακρόασεις των ορισθέντων Επιτρόπων από τις κοινοβουλευτικές επιτροπές μας έδωσαν τη δυνατότητα να αξιολογήσουμε την ικανότητα των προσώπων, καθώς και τις πολιτικές που προτίθενται να ακολουθήσουν.

Τρίτον, η συζήτηση εστιάστηκε αρκετά, αν και όχι αποκλειστικά, σε εξαιρετικά ευαίσθητα κοινωνικά θέματα: το κομβικής σημασίας ζήτημα της πολιτικής για τη χορήγηση ασύλου και τη μετανάστευση, τον ρόλο της γυναίκας στην οικογένεια και την εργασία, την κατάργηση των διακρίσεων για λόγους σεξουαλικών προτιμήσεων, τη σχέση μεταξύ ηθικής και πολιτικής. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ουδέποτε έκανε διακρίσεις με βάση τις πεποιθήσεις.

Σε μια Ευρώπη που μόλις απέκτησε Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, είναι φυσικό να υπάρχει προβληματισμός στα θέματα αυτά.

Ανεξαρτήτως των απόψεων που υπάρχουν στο ζήτημα αυτό, η συζήτηση απέδειξε ότι η Ένωσή μας, πέρα από τα οικονομικά χαρακτηριστικά της, βασίζεται και σε κοινές θεμελιώδεις αξίες. Πιστεύω ειλικρινώς ότι το Κοινοβούλιο συνέβαλε στην ενίσχυση των αξιών επί των οποίων βασίζεται η Ευρώπη.

Όμως, το Κοινοβούλιο επεσήμανε επίσης και άλλες ανησυχίες. Επιθυμεί μια ανεξάρτητη Επιτροπή που θα την απαρτίζουν Επίτροποι οι οποίοι θα διαθέτουν τα προσόντα για να αντεπεξέλθουν στα καθήκοντα που τους ανατίθενται.

Τέλος, είμαι πεπεισμένος ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ανάγκη αφενός από ένα φερέγγυο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και, αφετέρου, μια ισχυρή Επιτροπή. Κανένα από τα δύο όργανα δεν πρόκειται να ενισχυθεί μέσω της αποδυνάμωσης του άλλου. Ο Πρόεδρος Barroso, τον οποίον το Κοινοβούλιο περιέβαλε τον Ιούλιο με την ευρεία εμπιστοσύνη του, έλαβε τη σοφή και ορθή απόφαση να μην θέσει υπό ψήφιση την πρόταση για έγκριση της Επιτροπής.

Το Κοινοβούλιο δεν έκανε τίποτε περισσότερο από το να ασκήσει τις εξουσίες που του έχουν εκχωρηθεί από τις Συνθήκες. Δεν είναι δυνατόν να αναθέτεις εξουσίες σε ένα όργανο που έχει εκλεγεί μέσω καθολικής ψηφοφορίας, υπό τον όρο ότι δεν θα τις ασκεί ...

Ελπίζω ότι, πολύ σύντομα, θα προταθούν πολιτικές λύσεις που θα δώσουν στο Κοινοβούλιο τη δυνατότητα να δώσει ψήφο εμπιστοσύνης στο σώμα των Επιτρόπων. Ήδη έχουν σημειωθεί πολύ σημαντικά βήματα προς την κατεύθυνση αυτή και είμαι πεπεισμένος ότι, κατά τη διάρκεια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, θα σημειωθούν και άλλα, ούτως ώστε ο κ. Barroso να μπορέσει να υποβάλει την πρότασή του για την επίτευξη του στόχου αυτού. Το ΕΚ είναι έτοιμο κινήσει χωρίς καθυστέρηση τη διαδικασία για την ψήφιση της νέας Επιτροπής, ώστε αυτό να πραγματοποιηθεί ει δυνατόν εντός της προσεχούς συνόδου της ολομέλειας.

Πρέπει, πέραν αυτών, να χαιρετίσω τις ιδιαίτερες προσπάθειες που κατέβαλε η Ολλανδική Προεδρία στο θέμα **της επικοινωνίας με τους πολίτες**. Συμμετείχα κι εγώ στο πολύ ενδιαφέρον άτυπο Συμβούλιο των Υπουργών Ευρωπαϊκών Υποθέσεων που συνήλθε για το θέμα αυτό στις 5 Οκτωβρίου στο Άμστερνταμ. Εντός του Δεκεμβρίου, το Κοινοβούλιο πρόκειται να ψηφίσει τη γνωμοδότησή του επί της Συνταγματικής Συνθήκης και, με βάση αυτή, θα προχωρήσουμε σε όσο το δυνατόν πιο αποκεντρωμένες δράσεις ενημέρωσης.

Αξιότιμοι κυρίες και κύριοι Μέλη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, οι εργασίες της Συνέλευσης ξεκίνησαν με μια φάση αφογκρασμού που μας έδωσε τη δυνατότητα να ακούσουμε τις προσδοκίες των πολιτών σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αφορούσαν κατά κύριο λόγο τρεις τομείς: την απασχόληση, την ασφάλεια και την παρουσία της Ευρώπης στη διεθνή σκηνή.

Ακριβώς τα δύο αυτά θέματα, η απασχόληση και η ασφάλεια είναι και τα κυριότερα θέματα της ημερήσιας διάταξής σας.

Όσον αφορά την ανάπτυξη και την απασχόληση, σήμερα διαθέτουμε μια έκθεση που εκπόνησε ο κ. Wim Kok για τη **στρατηγική της Λισσαβόνας**.

Το πρώτο πράγμα που πρέπει να κάνουμε σε σχέση με τη στρατηγική της Λισσαβόνας είναι να πάψουμε να την αποκαλούμε κατ' αυτό τον τρόπο. Ουδείς αντιλαμβάνεται περί τίνος πράγματος ομιλούμε. Προτείνω να αναφερόμαστε στην: "στρατηγική για την ανταγωνιστικότητα, την κοινωνική συνοχή και το περιβάλλον".

Στο προσεχές εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα έχουν μεσολαβήσει πέντε έτη από τότε που η Ευρωπαϊκή Ένωση αποφάσισε να θέσει τον στόχο "να καταστεί η πλέον ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία της γνώσης στον κόσμο, ικανή για μια αειφόρο οικονομική ανάπτυξη, σε συνδυασμό με ποιοτική και ποσοτική βελτίωση της απασχόλησης και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή". Με τη συνεχή επανάληψη, η φράση αυτή αρχίζει να λαμβάνει μια τελετουργική χροιά.

Παρόλ' αυτά, η συνέχιση της διαδικασίας εξακολουθεί να έχει ζωτική σημασία για την επίτευξη υψηλού επιπέδου απασχόλησης, που μόνο αυτή μπορεί να χρηματοδοτήσει μέσα σε μια γηράσκουσα Ευρώπη – όπως επισημαίνει δραματικά η έκθεση ΚΟΚ - την πολιτική αλληλεγγύης που αποτελεί την καρδιά του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου.

Στη Λισσαβόνα, ορίσαμε ως στόχο το 70% του ενεργού πληθυσμού σε απασχόληση. Σήμερα, το ποσοστό είναι 63%, έναντι 71% των ΗΠΑ.

Όσον αφορά τις δαπάνες στην έρευνα και ανάπτυξη, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης όρισε ως στόχο το 3% του ΑΕΠ. Σήμερα, η Ευρώπη παρουσιάζει στασιμότητα στο 1,9% του ΑΕΠ, έναντι 2,8% των ΗΠΑ και 3,1% της Ιαπωνίας.

Δεν πρέπει ωστόσο να λησμονούμε ότι οι στόχοι αυτοί ετέθησαν σε μια περίοδο οικονομικής ευμάρειας. Σήμερα, βρισκόμαστε σε δυσμενέστερη οικονομική συγκυρία και πρέπει να διαπιστώσουμε ότι πόρρω απέχουμε από την επίτευξη των στόχων αυτών. Αν δεν εντείνουμε σημαντικά τις προσπάθειές μας δεν θα τους επιτύχουμε ούτε το 2010.

Και όταν οι στόχοι καθίστανται προφανώς μη υλοποιήσιμοι, πρέπει να διαθέτουμε το σθένος να τους τροποποιούμε χωρίς να παραιτούμαστε από την ελπίδα ότι θα τους επιτύχουμε εντός ενός ρεαλιστικού χρονοδιαγράμματος.

Ασφαλώς, η ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας είναι ένας αγώνας που κατά κύριο λόγο πρέπει να διεξάγεται στα πλαίσια κάθε κράτους μέλους και η Επιτροπή και το Συμβούλιο το γνωρίζουν αυτό πολύ καλά. Όμως, η Ευρωπαϊκή Ένωση καθεαυτή μπορεί και πρέπει να συμβάλει στη διαδικασία αυτή επειδή, διαφορετικά, ποιός ο λόγος να συζητάμε το θέμα εδώ.

Είναι απαραίτητο να εξασφαλίσουμε την ταχεία μεταφορά των οδηγιών στις εθνικές νομοθεσίες. Όπως γνωρίζετε, όσον αφορά τη στρατηγική της Λισσαβόνας, μόνο 7 από τις 40 οδηγίες έχουν εφαρμοστεί σε όλα τα κράτη μέλη. Και ο μέσος όρος μεταφοράς του συνόλου των οδηγιών της ΕΕ δεν υπερβαίνει το 60%!!!

Για να διασφαλιστεί η επιτυχία της "στρατηγικής για την ανταγωνιστικότητα, τη συνοχή και το περιβάλλον" τα τρία θεσμικά όργανα πρέπει να προγραμματίσουν τις εργασίες τους με χρονοδιάγραμμα ακριβείας, με καλύτερη επικέντρωση των στόχων και με απαρέγκλιτη εφαρμογή της συμφωνίας για τη βελτίωση της διαδικασίας νομοθέτησης που υπέγραψαν τον Δεκέμβριο του 2003.

Εν συνεχεία, οι συζητήσεις που θα έχουμε σχετικά με τη μεταρρύθμιση του συμφώνου σταθερότητας και τη μελλοντική χρηματοδότηση της Ένωσης πρέπει να αποσκοπούν, και αυτές, στη διευκόλυνση της ανάπτυξης, της ποιοτικής απασχόλησης, της έρευνας, των ευρωπαϊκών τεχνολογιών και καινοτομιών.

Για να επιτευχθεί αυτό, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θέσπισε ένα μηχανισμό συντονισμού όλων των εμπλεκόμενων κοινοβουλευτικών επιτροπών και προχώρησε στη σύσταση μιας προσωρινής επιτροπής για τη μελλοντική χρηματοδότηση της Ένωσης, της οποίας έχω την τιμή να προεδρεύω.

Προς τον σκοπό αυτό, και όπως ορθώς επεσήμαναν το πρωί οι πρωθυπουργοί της Πολωνίας και της Δανίας, πρέπει να αυξήσουμε τα κονδύλια που χορηγούνται στην έρευνα ώστε να κινητοποιήσουμε τους επιστημονικούς πόρους των 25 χωρών και να δώσουμε κίνητρα στους νέους επιστήμονες προκειμένου η «γνώση» τους να μη διαρρεύσει έξω από τα σύνορά μας, επιδεινώνοντας έτσι το τεχνολογικό μας έλλειμμα.

Οι ευρωπαίοι πολίτες αναμένουν επίσης από την ΕΕ να τους εγγυηθεί την ασφάλειά τους. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επιθυμεί, με βάση τις ισχύουσες Συνθήκες, ορισμένες διατάξεις της Συνταγματικής Συνθήκης να τεθούν κατά προτεραιότητα σε εφαρμογή. Να υπάρξει ενιαίο ευρωπαϊκό σύστημα χορήγησης ασύλου και ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες, θέματα επί των οποίων οι συζητήσεις έχουν προχωρήσει.

Ομοίως, πιστεύουμε ότι η ενεργοποίηση των δύο μέσων που αφορούν τα μέτρα στον τομέα της μετανάστευσης (άρθρο 67 της Κοινοτικής Συνθήκης) και της καταπολέμησης της τρομοκρατίας (άρθρο 42 της Συνθήκης ΕΕ) και τη διεθνή εγκληματικότητα, δεν είναι δυνατόν να αναμείνουν την έναρξη ισχύος του Συντάγματος.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποδίδει εξαιρετικά μεγάλη σημασία στο ότι οι αποφάσεις στον τομέα αυτό πρέπει να λαμβάνονται με τη διαδικασία της συναπόφασης από τα δύο σκέλη της νομοθετικής εξουσίας. Γιαυτό, σας παροτρύνω να υιοθετήσετε την πρόταση της Ολλανδικής Προεδρίας η οποία, για λόγους δημοκρατικής λογικής, καλεί το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να αποφασίσει τη μεταφορά των θεμάτων του ασύλου, της μετανάστευσης και των συνοριακών ελέγχων, στον τομέα της ειδικής πλειοψηφίας.

Πρόκειται περί μιας κομβικής συνιστώσας της Συνταγματικής Συνθήκης: αν το Συμβούλιο δεν το αποδεχθεί σήμερα, πώς θα υποστηρίξει στους πολίτες ότι η επικύρωση του Συντάγματος αυτού είναι ζήτημα εκ των ων ουκ άνευ;

Η απειλή της διεθνούς τρομοκρατίας αποτελεί το πρώτο πρόβλημα που επηρεάζει τη συνύπαρξη και την ασφάλεια των ευρωπαίων πολιτών. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θεωρεί ότι υπάρχει μια σειρά μέτρων που πρέπει να ληφθούν κατεπειγόντως: η βελτίωση της συνεργασίας και η ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των αστυνομικών υπηρεσιών, κυρίως μέσω της μετεξέλιξης της Europol σε Ευρωπαϊκή Υπηρεσία· η διαπραγμάτευση, εξ ονόματος της ΕΕ, πραγματικά διεθνών συμφωνιών αστυνομικής συνεργασίας και η δημιουργία ενός ευρωπαϊκού γραφείου για την παροχή βοήθειας στα θύματα της τρομοκρατίας.

Τέλος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υποστηρίζει ένθερμα τη θέσπιση μιας πραγματικά ευρωπαϊκής πολιτικής για τη χορήγηση ασύλου με την ενίσχυση των μέτρων προστασίας των προσφύγων ώστε να διασφαλίζεται η πλήρης προστασία των δικαιωμάτων τους και να απαγορεύονται οι μαζικές απελάσεις.

Αξιότιμοι κυρίες και κύριοι, Μέλη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί επίσης να συμβάλει στην προετοιμασία του πεδίου για τη λήψη της δύσκολης απόφασης που καλείστε να λάβετε σε σχέση με την **Τουρκία** τον Δεκέμβριο. Μπορεί να είναι ένας χρήσιμος εταίρος, γνωρίζοντας ότι, στην τελική φάση της διαδικασίας, είναι απαραίτητη η σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Η απελευθέρωση της Leyla Zana

τον Απρίλιο οφείλεται εν μέρει στην άρνησή μας να περάσει στη λήθη ένα άτομο που έχει τιμηθεί από το Κοινοβούλιο με το βραβείο Ζαχάρωφ.

Είναι δύσκολο να προβλεφθεί το περιεχόμενο της γνωμοδότησης που θα ψηφίσει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 2 Δεκεμβρίου για την Τουρκία. Όμως, είναι προτιμότερο να υπάρξει μια ειλικρινής και ανοικτή συζήτηση, η οποία θα επικεντρώνεται στα πραγματικά προβλήματα, από μια συζήτηση που θα βασίζεται σε μισές αλήθειες και σε προκαταλήψεις. Εν πάση περιπτώσει, την επομένη της ψηφοφορίας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, πρόκειται να μεταβώ στην Τουρκία προκειμένου να αναπτύξω την άποψη του Κοινοβουλίου στις τουρκικές αρχές και την τουρκική κοινή γνώμη.

Παρά τη σοβαρότητα των ζητημάτων που έχετε θέσει επί τάπητος σήμερα, δεν είναι δυνατόν να μην θέσω και το ζήτημα του **καθεστώτος των ευρωπαϊών βουλευτών**.

Τον Ιανουάριο του 2004, το Συμβούλιο δεν κατόρθωσε να επιτύχει την ειδική πλειοψηφία που ήταν απαραίτητη για την έγκριση του συμβιβαστικού κειμένου που προέκυψε από τις διαπραγματεύσεις που πραγματοποιήθηκαν από τις διαδοχικές προεδρίες.

Αμέσως μετά την εκλογή μου στην προεδρία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ήλθα σε επαφή με αρκετά μέλη του Συμβουλίου, καθώς και με εσάς προσωπικώς, κύριε Πρόεδρε του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Το ΕΚ είναι απολύτως πεπεισμένο ότι το ενιαίο καθεστώς των ευρωπαϊών βουλευτών αποτελεί μια αναγκαιότητα, καθόσον μετά τη διεύρυνση με την οποία τα κράτη μέλη έγιναν 25, αυτό κατέστη απαραίτητο.

Σας είπα ήδη, κύριε Πρόεδρε, ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ήταν διατεθειμένο να επιδείξει, και πάλι, ευελιξία ώστε να καταλήξουμε σε συμφωνία. Ωστόσο, αντιλαμβάνεστε ότι το Κοινοβούλιο δεν μπορεί να υποβάλει επισήμως νέα πρόταση αν δεν έχει τη βεβαιότητα ότι αυτή θα γίνει αποδεκτή από το Συμβούλιο. Κατά συνέπεια, πιστεύω ότι, μέχρι το πέρας της παρούσας προεδρίας ή τις αρχές της επομένης, είναι απαραίτητο να υπάρξει ανεπίσημη διαβούλευση επί του θέματος. Αν καθυστερήσουμε, θα είναι πολύ αργά.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο πρέπει να μας δηλώσει αν επιβεβαιώνει ή όχι την ανάγκη ύπαρξης καθεστώτος των ευρωπαϊών βουλευτών, όπως προβλέπει η Συνθήκη. Επιτρέψατέ μου να επισημάνω και πάλι τον εξαιρετικά επείγοντα χαρακτήρα του θέματος αυτού. Αν το επιβεβαιώσει, έχω την πεποίθηση ότι μπορούμε να καταλήξουμε σε συμφωνία. Αν όχι, το ΕΚ πρέπει να το γνωρίζει.

Ολοκληρώνοντας, κύριε Πρόεδρε, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο προτίθεται να αναζωογονήσει τον ευρωπαϊκό πολιτικό προβληματισμό επί όλων των κρίσιμων επιλογών που έχουμε ενώπιόν μας. Από τη συζήτηση αυτή θα εξέλθουμε ενισχυμένοι και τολμώ να ελπίζω ότι θα γίνουμε περισσότερο κατανοητοί από την κοινή γνώμη. Από αυτό εξαρτάται η επιτυχία του Συντάγματός μας, που αποτελεί και ζωτικής σημασίας φάση για το μέλλον μας.

Ας το υλοποιήσουμε από κοινού.